

Kevät 2017

Venäjän-kaupan barometri

 **EAST
OFFICE**
OF FINNISH INDUSTRIES

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

 Yrittäjät

 SVKKΦPTΠ
SUOMALAIŠ-VENÄLÄINEN KAUPPAKAMARI

Tietoja tutkimuksesta

- Tutkimuksen tekemistä ovat rahoittaneet Suomalais-Venäläinen kauppakamari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Keskuskauppakamari ja East Office of Finnish Industries sekä Suomen Yrittäjät ry. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy.
- Barometritutkimus selvittää suomalaisten **Venäjän kauppaa käyvien johtajien ja päättäjien näkemyksiä** Venäjän kaupan ja Venäjällä olevan liiketoiminnan **toteutuneesta kehityksestä** edellisten 6 kk:n aikana, **näkymiä** seuraavien 6 kk:n ajalle ja **investointeja** Venäjälle. Samalla selvitetään vastaajien arviota **Venäjän talouden kehitysnäkymistä**.
- **Tutkimus on toteutettu kaksi kertaa vuodessa** – keväällä ja syksyllä, yhteensä 31 kertaa vuoden 2002 kevästä lähtien.
- Tutkimuksen perusjoukon muodostavat Suomalais-Venäläisen kauppakamarin jäsenyrityksiä edustavat henkilöt (n. 550 yritystä).
- Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin ennakkoinformoituina puhelinhaastatteluina. Puhelinhaastattelut tehtiin ajanjaksolla 8.3.-31.3.2017. **Haastatteluja tehtiin 300 kpl.** Yhden haastattelun kesto oli noin 11 minuuttia.
- Tuloksia ei ole painotettu

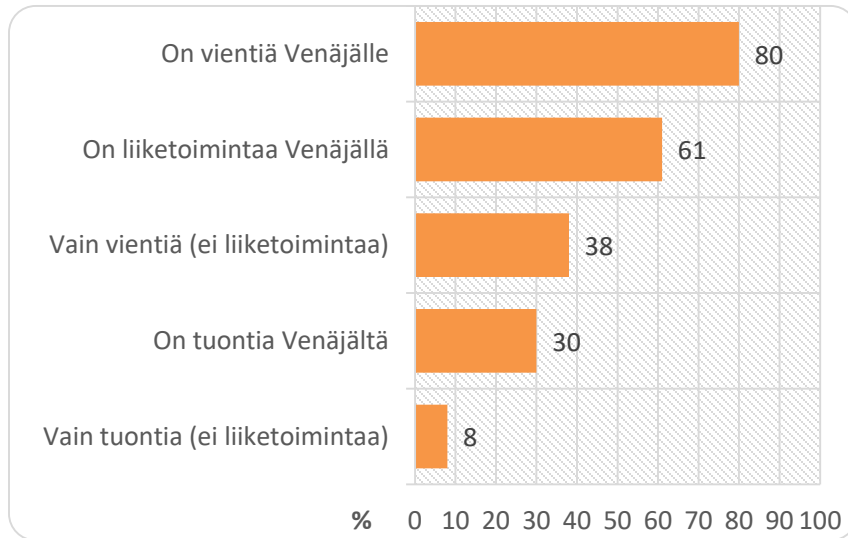
Mitä toimintaa yrityksillä on?

(Mitä tutkimuksessa tarkoitetaan ”Venäjän kaupalla”?)

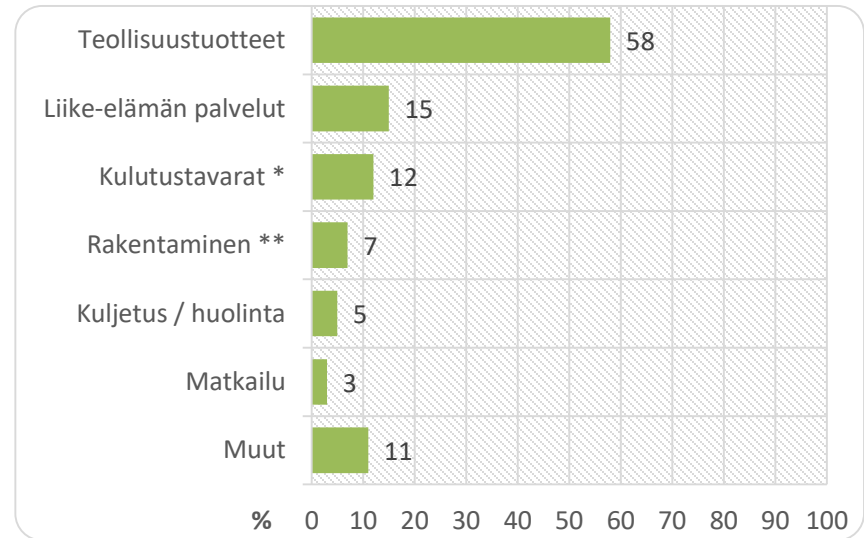
- Liiketoimintaa Venäjällä
  - Myynti- tai markkinointiyksikkö (tytäryhtiö, edustusto)
  - Tuotteiden ja / tai palvelujen tuotantoa Venäjällä
  - Muuta toimintaa Venäjällä
- Vientiä Venäjälle
- Tuontia Venäjältä
- Kaikkien näiden yhdistelmiä

Vastaajien taustat

Yrityksen toiminta Venäjällä

Venäjän-viennin toimialat

* Kestokulutushyödykkeet ja päivittäistuotteet

** Rakentaminen, talopakettit, rak. tarvikkeet ja -projektit

Saldoluku

- Toteutunutta kehitystä edellisten 6 kk:n aikana ja näkymiä seuraavien 6 kk:n aikana arvioidaan 5-portaisella asteikolla:
  - 5 = *kasvanut / kasvaa paljon*
  - 4 = *kasvanut / kasvaa jonkin verran*
  - 3 = *pysynyt / pysyy ennallaan*
  - 2 = *supistunut / supistuu jonkin verran*
  - 1 = *supistunut / supistuu paljon*
- Saldoluku = kasvun ja supistumisen erotus = $(5+4) - (2+1)$. Kasvua kokeneiden tai odottavien yritysten osuudesta prosentteina vähennetään supistumista kokeneiden tai odottavien osuus.
- Jos saldoluku on 0, on kasvun ja supistumisen yrityksiä yhtä paljon. Positiivinen luku ilmaisee kasvavien yritysten määrällistä ylivoimaa supistuvien yritysten määrään nähden ja negatiivinen vastaavasti kasvavien yritysten alivoimaa.

Miltä nyt näyttää?

Keskeiset tulokset 1/2

- **Odotukset Venäjän talouden kehityksestä ovat kääntyneet selvästi positiivisiksi** (saldoluku: -35 → +4 → +60) verrattuna syksyn 2016 lievästi plusmerkkiseen lukuun.
- **Liiketoiminta Venäjällä kuluneiden 6 kk aikana on lähtenyt kasvuun ja positiivinen kehitys on voimistunut** (-15 → +16 → +42).
  - Liiketoiminnan odotetaan vahvistuvan lisää seuraavien 6 kk aikana (+16 → +33 → +58).
- **Vientiä harjoittavat yritykset arvioivat viennin Venäjälle lisääntyneen selvästi kuluneiden 6 kk aikana** (-27 → +4 → +28).
  - Positiivisen kehityksen arvioidaan vahvistuvan seuraavien 6 kk aikana (+9 → +28 → +51).
- **Tuonti Venäjältä on kehittynyt positiivisesti** (+3 → +10 → +20).
  - Tuonnin odotetaan jonkun verran lisääntyvän seuraavien 6 kk aikana (+26 → +23 → +31).

Keskeiset tulokset 2/2

- **Investoinnit Venäjälle** viimeisten 12 kk aikana ovat **käytännössä samalla tasolla** kuin syksyllä 2016 (27 % → 26 %).
  - Noin neljäsosa (24 %) yrityksistä aikoo investoida seuraavan 12 kk aikana (syksy 2016: 27 % ja kevät 2016: 20 %). Investointien kohteena on useimmiten tytäryhtiö/edustusto.
- **Yritysten passiivisuus on jonkin verran vähentynyt** viime syksystä ja aiempaa vähäisempi määrä (36 % → 24 %) yrityksiä pysyy passiivisina tekemättä mitään erityistä reagoidakseen talouden nykytilanteeseen.
  - Sen sijaan yrityksistä puolet (50 %) kertoo vahvistaneensa myyntiään ja/tai 43 % lisänneensä markkinointia. Yrityksistä alle kymmenesosa vähentää henkilökuntaansa Venäjällä ja vielä pienempi osuus (kehitys: 14 % → 8 % → 7 %) vähentää Suomessa.
- **Hieman yli puolet (52 %) yrityksistä arvioi Venäjän protektionististen toimien vaikuttaneen yrityksen toimintaan.**
  - Suomalaisiin yrityksiin vaikuttaa mm. venäläisten tuotteiden suosiminen ja paikallisen työvoiman käyttövaatimukset esimerkiksi kokoonpanotöissä.

Venäjän talous

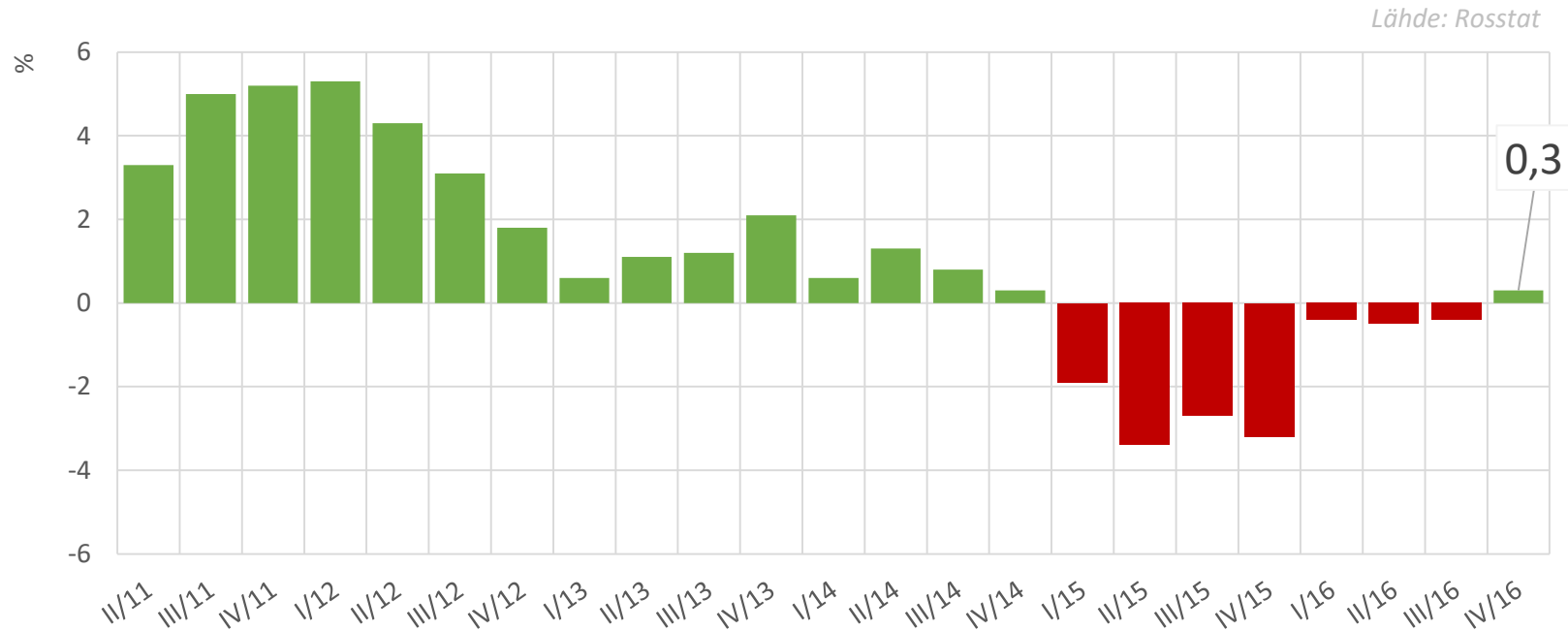

”Pientä positiivista värinää siitä, mitä Venäjällä tapahtuu. Mutta sehän on arvaamaton maa.”

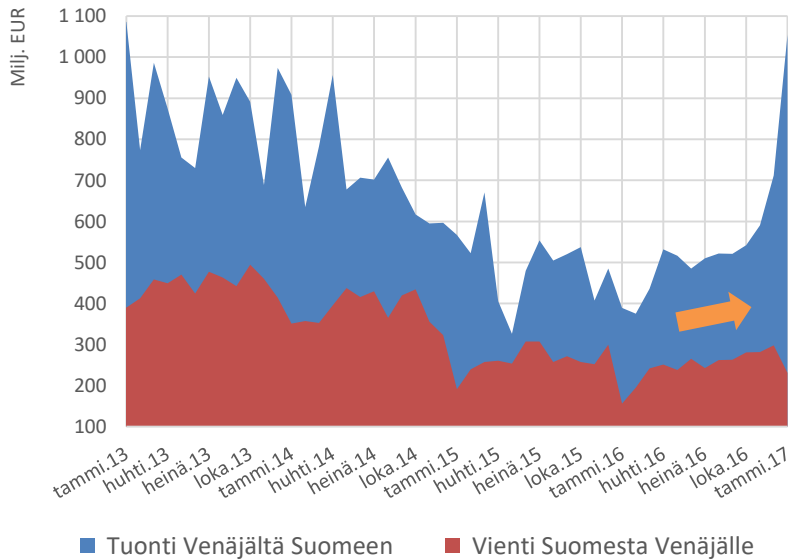
— *Vastaajien kommentteja*

Venäjän BKT:n muutos (y/y)

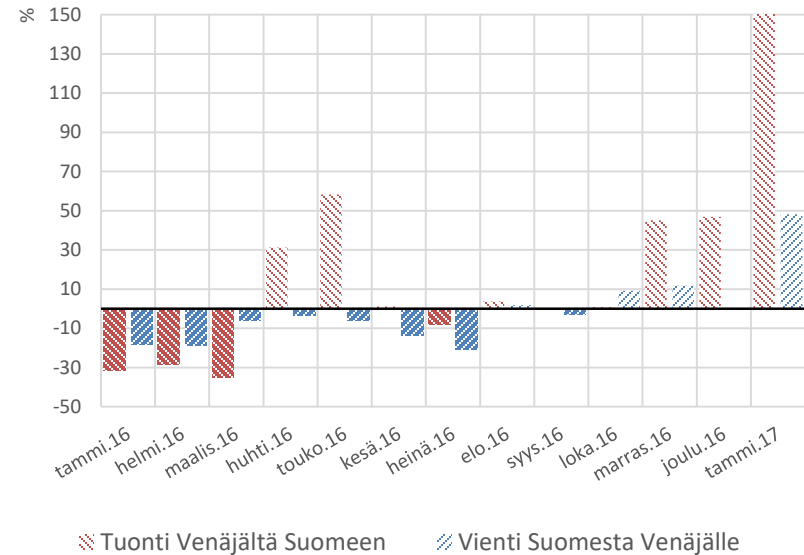
Suomen ja Venäjän kauppa

Volyymit (MEU/KK)

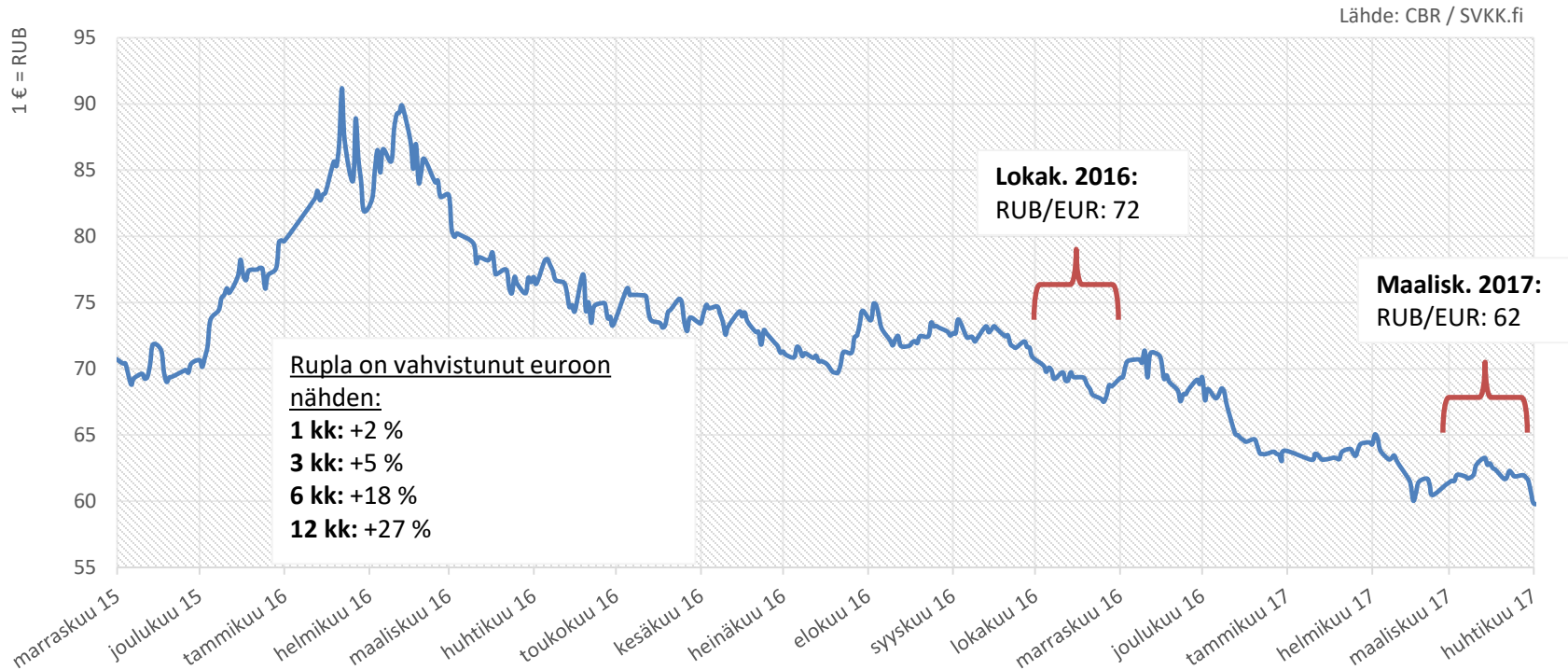

Tammikuu 2017, tuonti: 320 MEU putkikauppa

Muutos% (y/y)

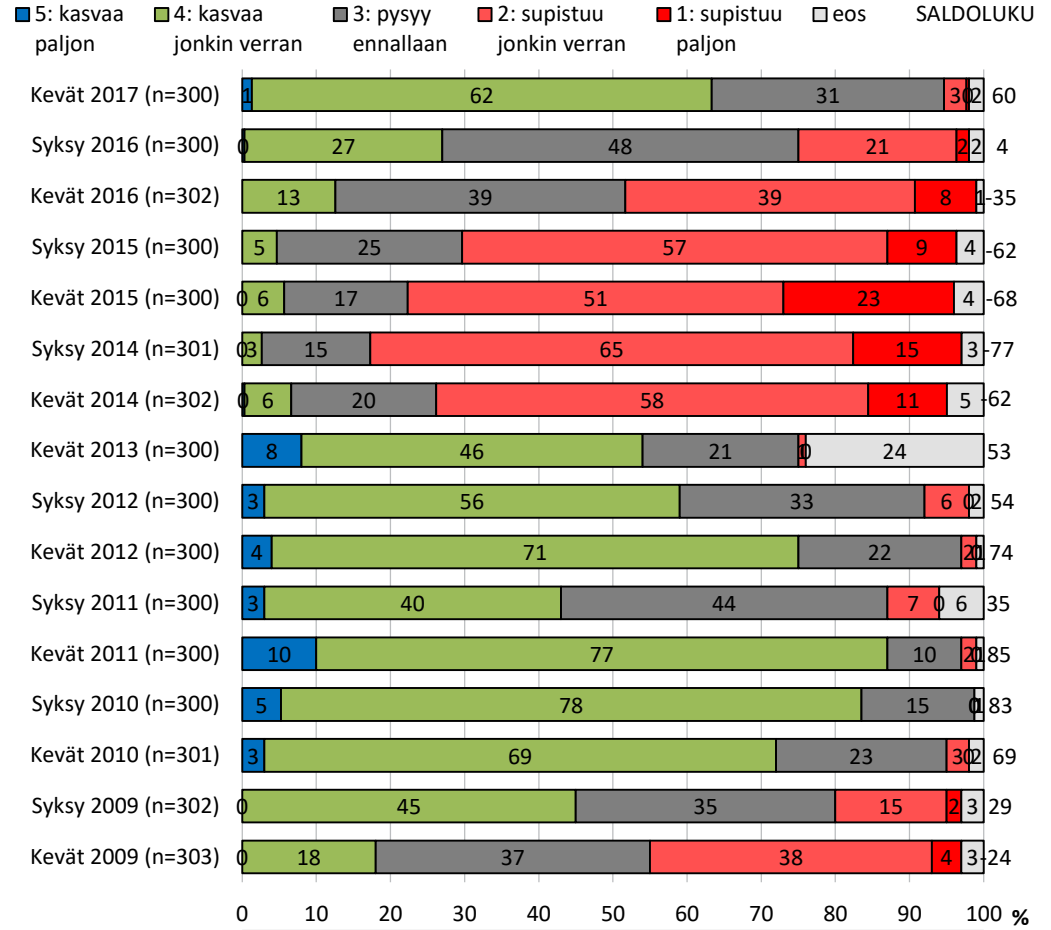

Ruplan eurokurssi

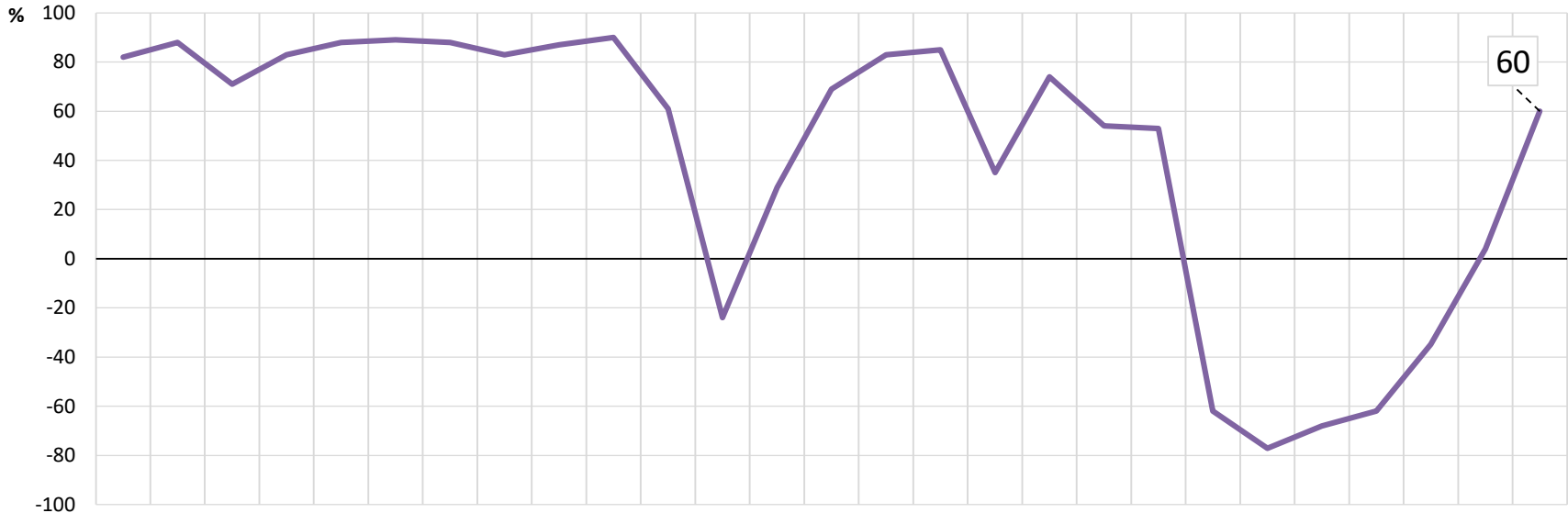

Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana

- Optimismi on vallannut alaa talouden kasvuodotuksissa
- Kaksi kolmesta vastaajasta uskoo Venäjän talouden kasvavan seuraavan puolen vuoden aikana
- Harvempi kuin yksi kymmenestä odottaa talouden enää supistuvan
- Pienet yritykset kaikkein optimistisimpia

Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana, saldoluku

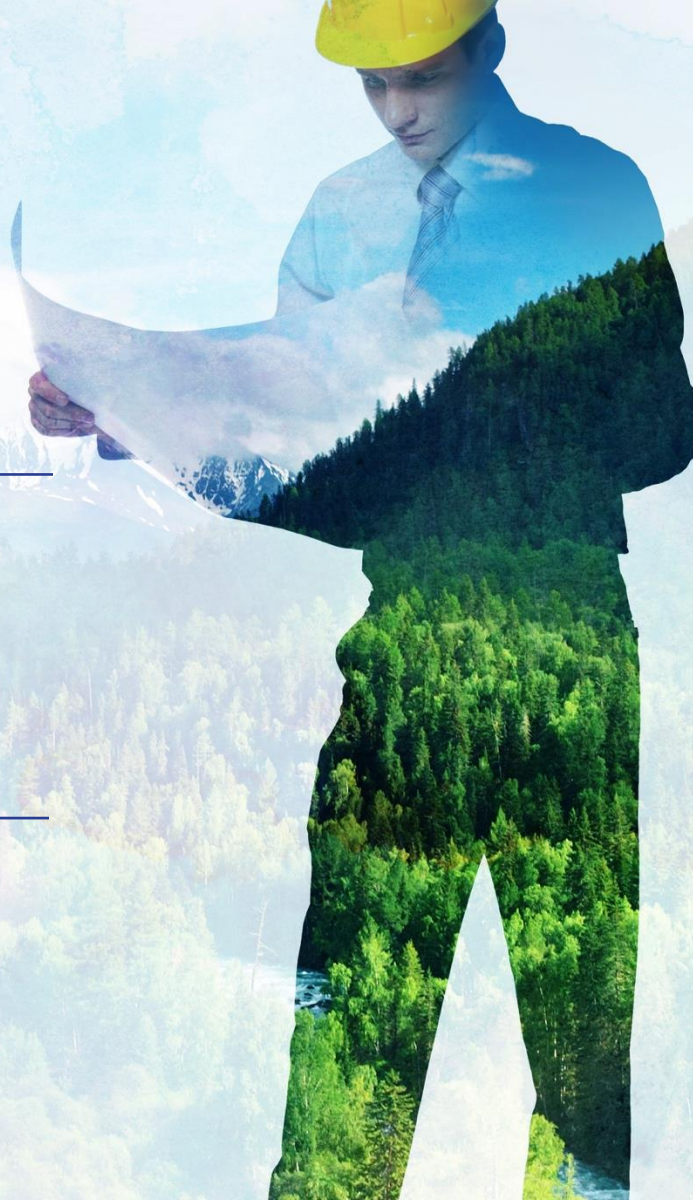

Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy Kevät Syysy
2004 2004 2005 2005 2006 2006 2007 2007 2008 2008 2009 2009 2010 2010 2011 2011 2012 2012 2013 2013 2014 2014 2015 2015 2016 2016 2017 2017

— Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk aikana

Liiketoiminta Venäjällä

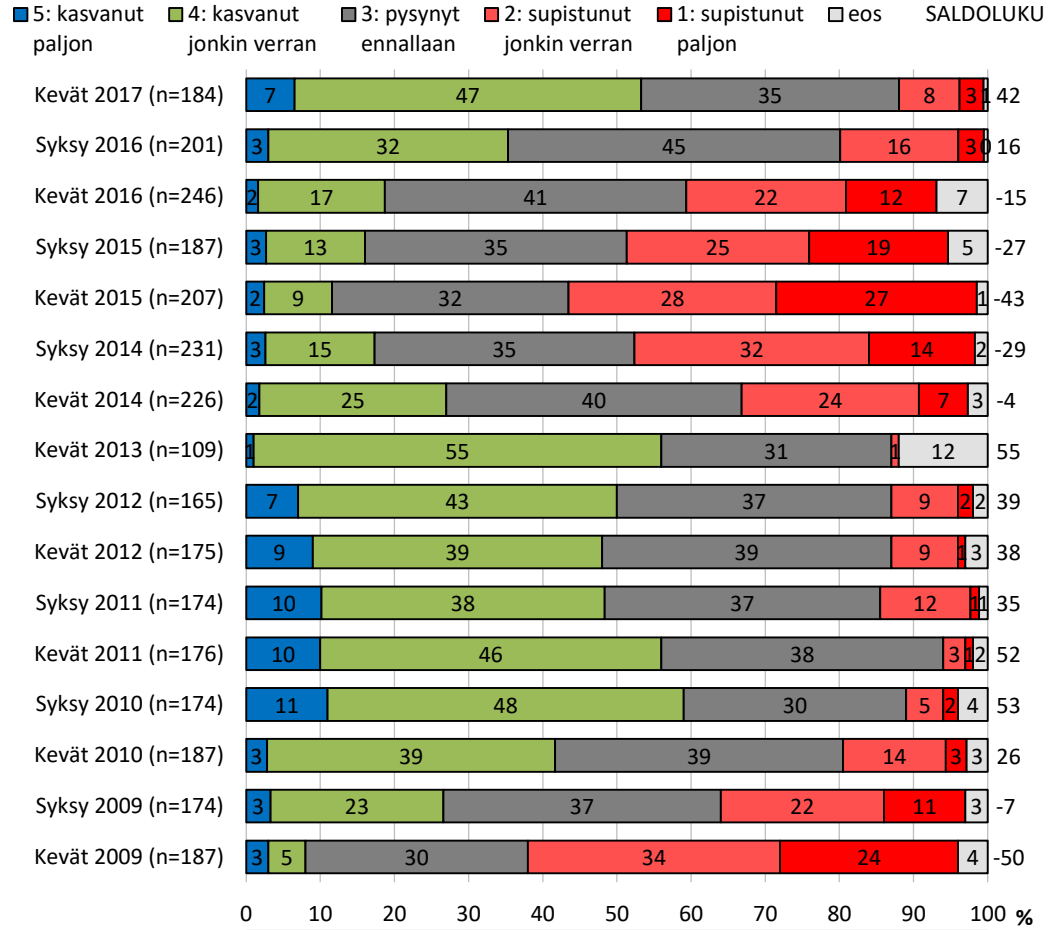

”Meidän liiketoiminta on kärsinyt kovasti Venäjän tilanteesta kahden viimeisen vuoden aikana. Nyt näemme, että eiköhän tämä tästä.”

— Vastaajien kommentteja

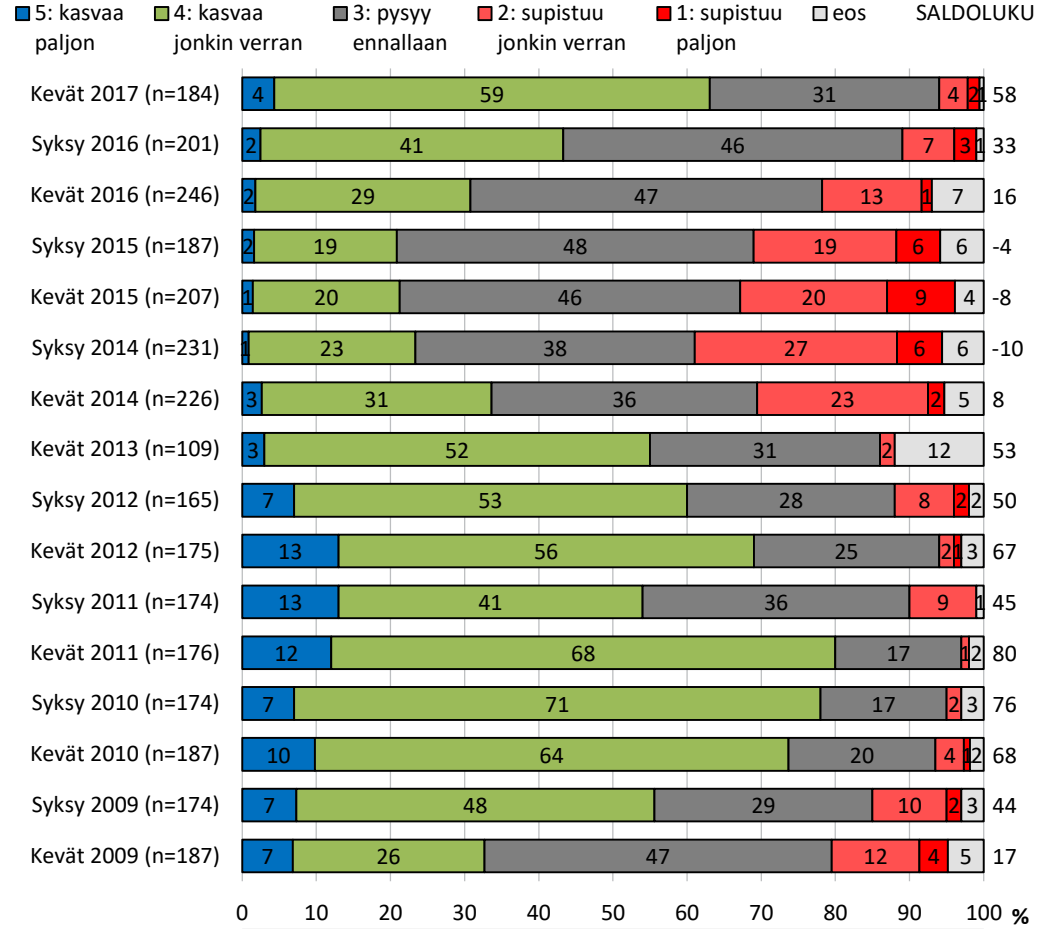
Liiketoiminta Venäjällä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Liiketoiminnan kasvu on käynnistynyt yli puolella vastaajista
- Supistumisesta kertoo enää noin joka kymmenes
- Parhaiten ovat menestyneet ne, jotka myös vievät Venäjälle

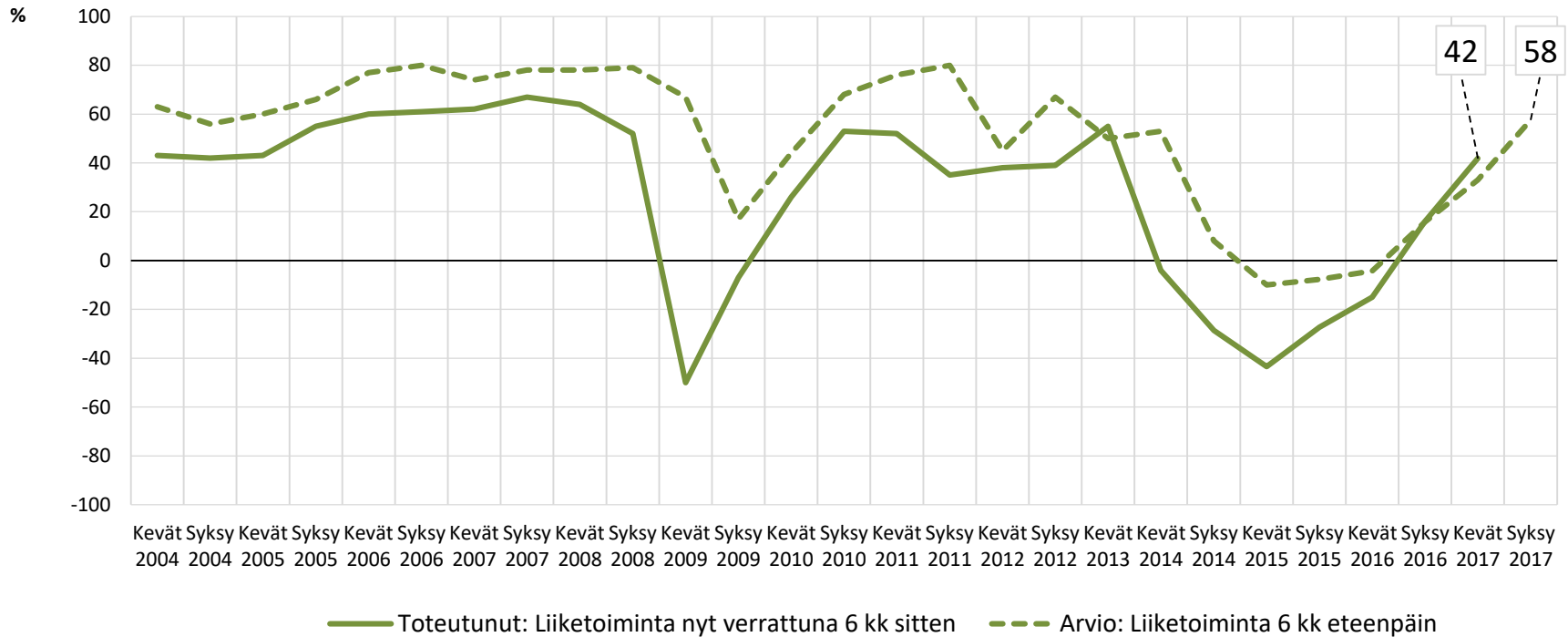

Liiketoiminta Venäjällä seuraavan 6 kk aikana

- Jo lähes kaksi kolmesta vastaajasta uskoo liiketoimintansa kasvavan vähintään jonkin verran seuraavan puolen vuoden aikana
- Enää harvempi kuin yksi kymmenestä odottaa liiketoimintansa supistuvan
- Kasvuodotukset toistuvat läpi haastatellun joukon

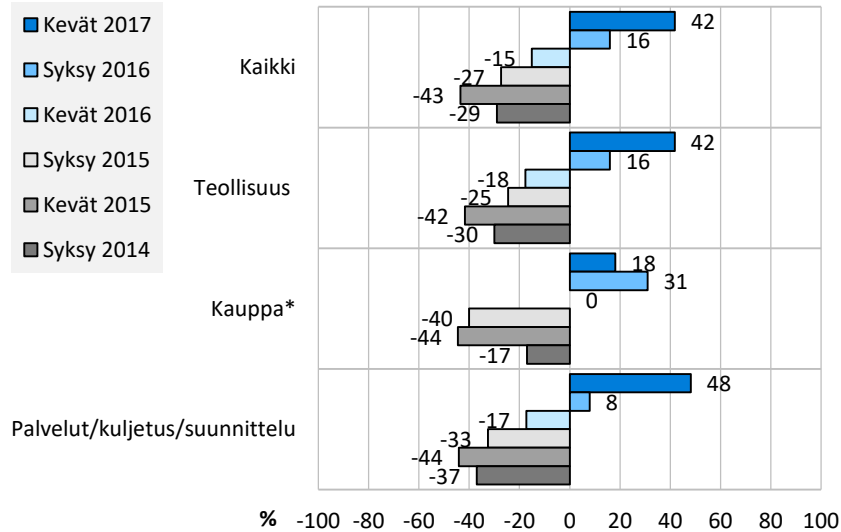

Liiketoiminta, saldoluovut

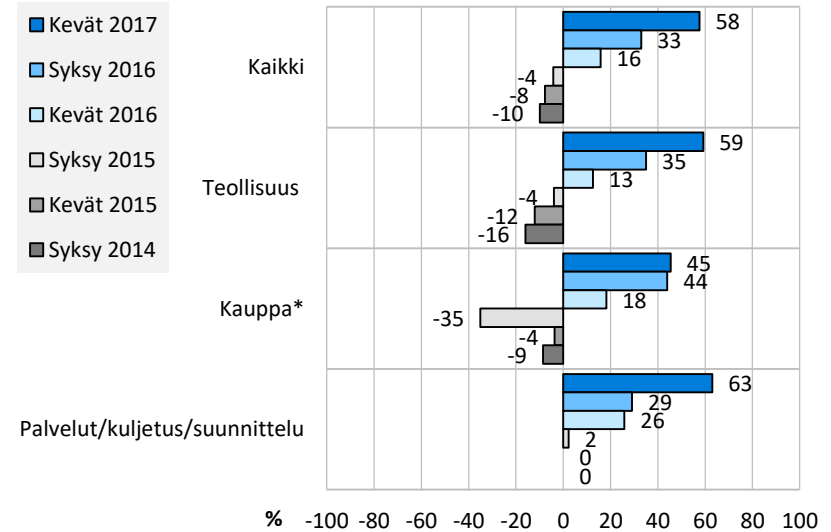

Liiketoiminta

Liiketoiminta Venäjällä nyt verrattuna 6 kk sitten

Liiketoiminta Venäjällä seuraavan 6 kk aikana

*Pieni vastaajamäärä, n<20

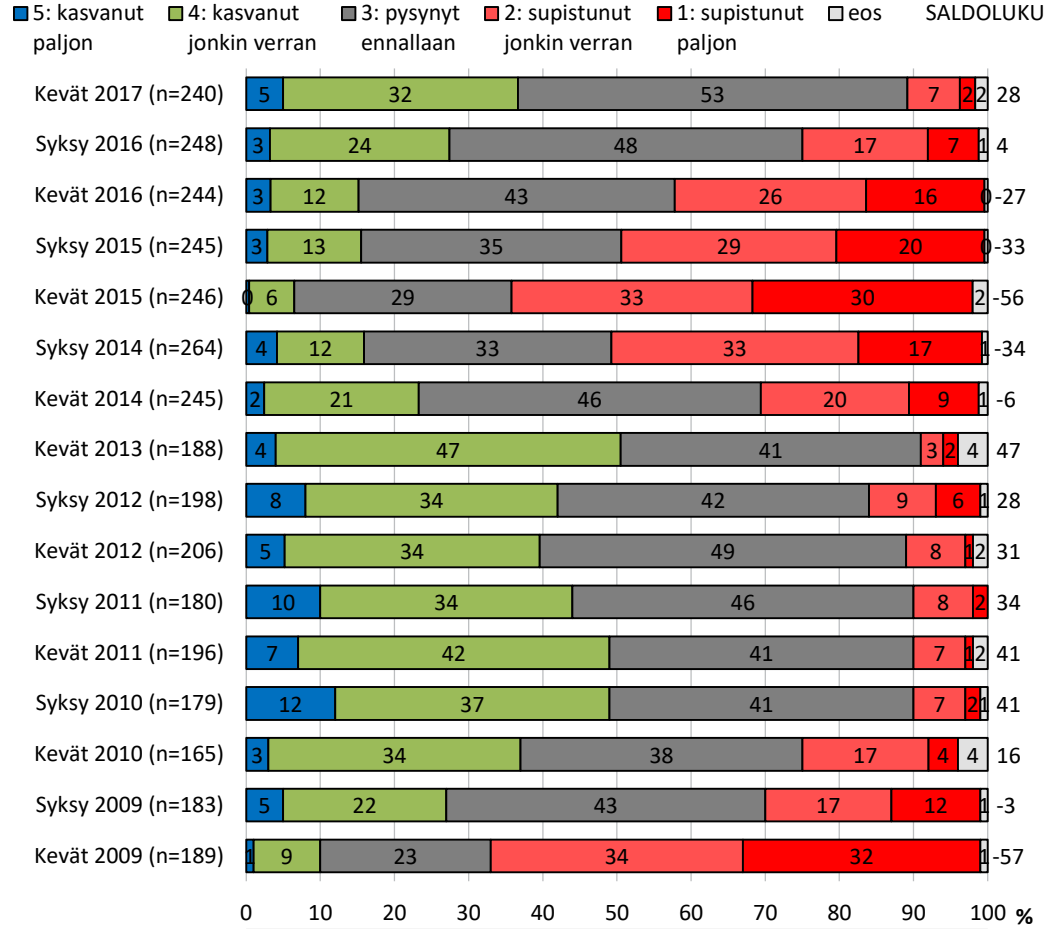

Vienti Venäjälle

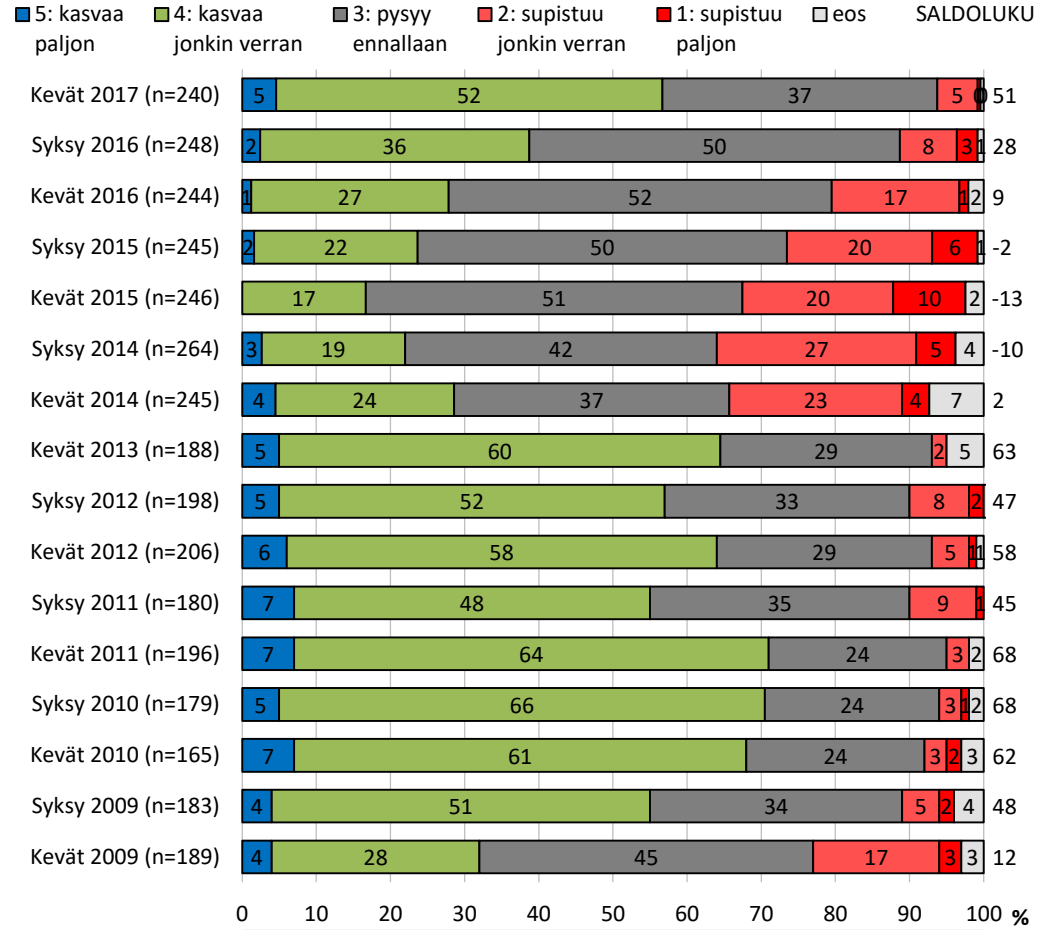
Vienti Venäjälle nyt verrattuna 6 kk sitten

- Viennin määrä on kasvanut jo yli kolmasosalla haastatelluista
- Alle kymmenesosan vientimäärä on enää supistunut
- Selvästi enemmän vientiään ovat kasvattaneet ne yritykset, joilla on myös muuta liiketoimintaa Venäjän maaperällä kuin ne, jotka puhtaasti vievät

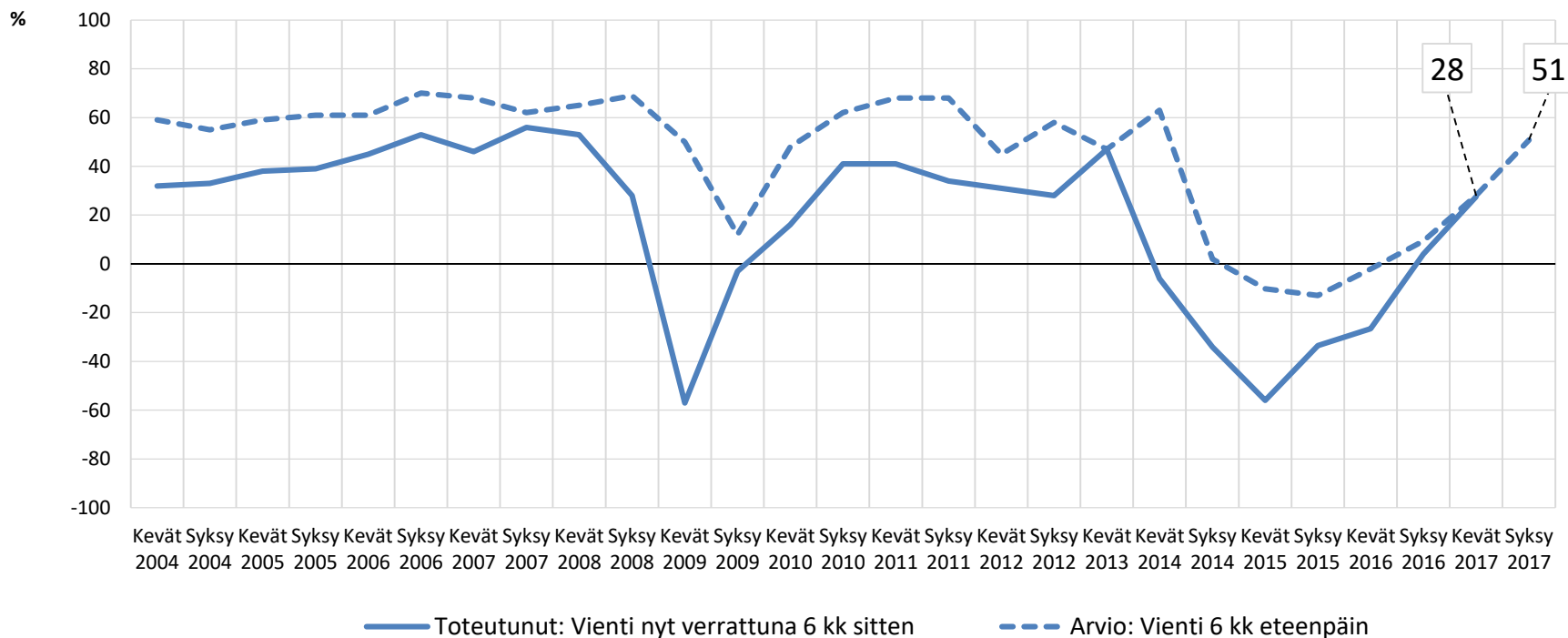
Vienti Venäjälle seuraavan 6 kk aikana

- Optimismi lisääntyy myös viennin suhteen. Yli puolet vastaajista odottaa viennin kasvavan tulevan puolen vuoden aikana
- Kun syksyn barometrissa suuret yritykset olivat luottavaisimpia, nyt optimismi kattaa kaikki haastatellut ryhmät

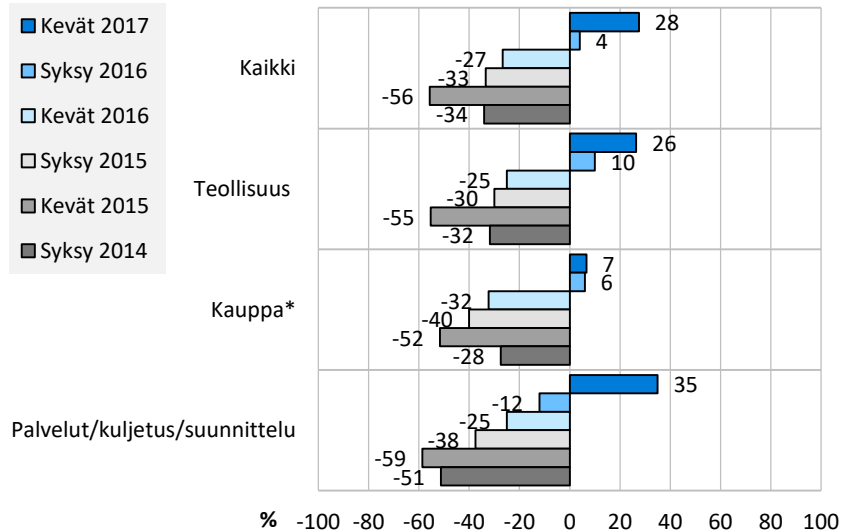

Vienti, Saldoluvut

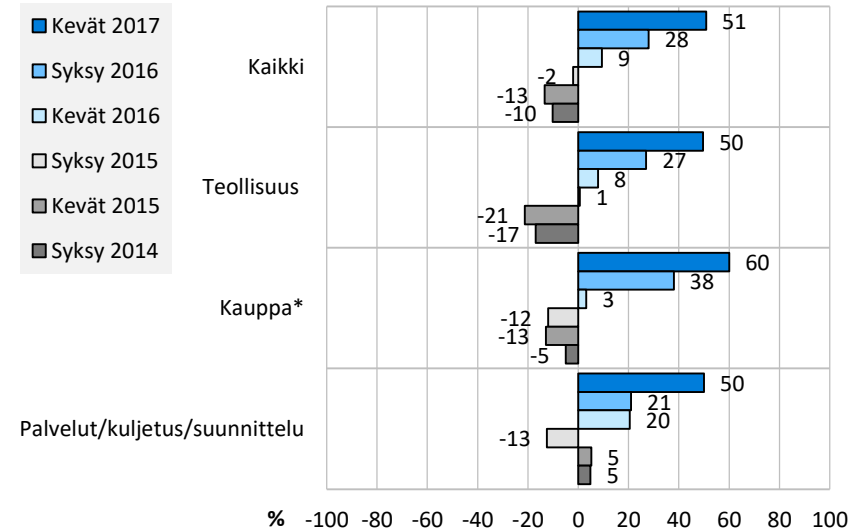

Vienti Venäjälle

Vienti Venäjälle nyt verrattuna 6 kk sitten

Vienti Venäjälle seuraavan 6 kk aikana

*Pieni vastaajamäärä, n<20

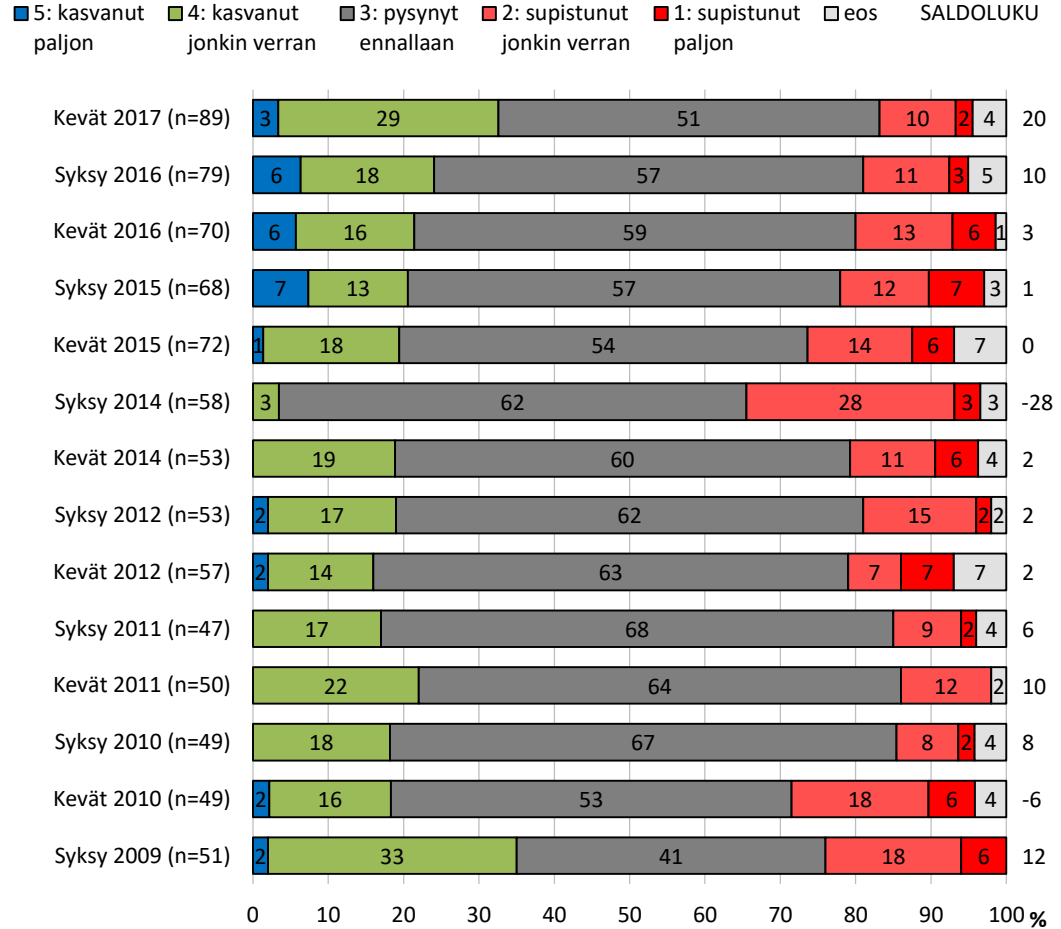

Tuonti Venäjältä

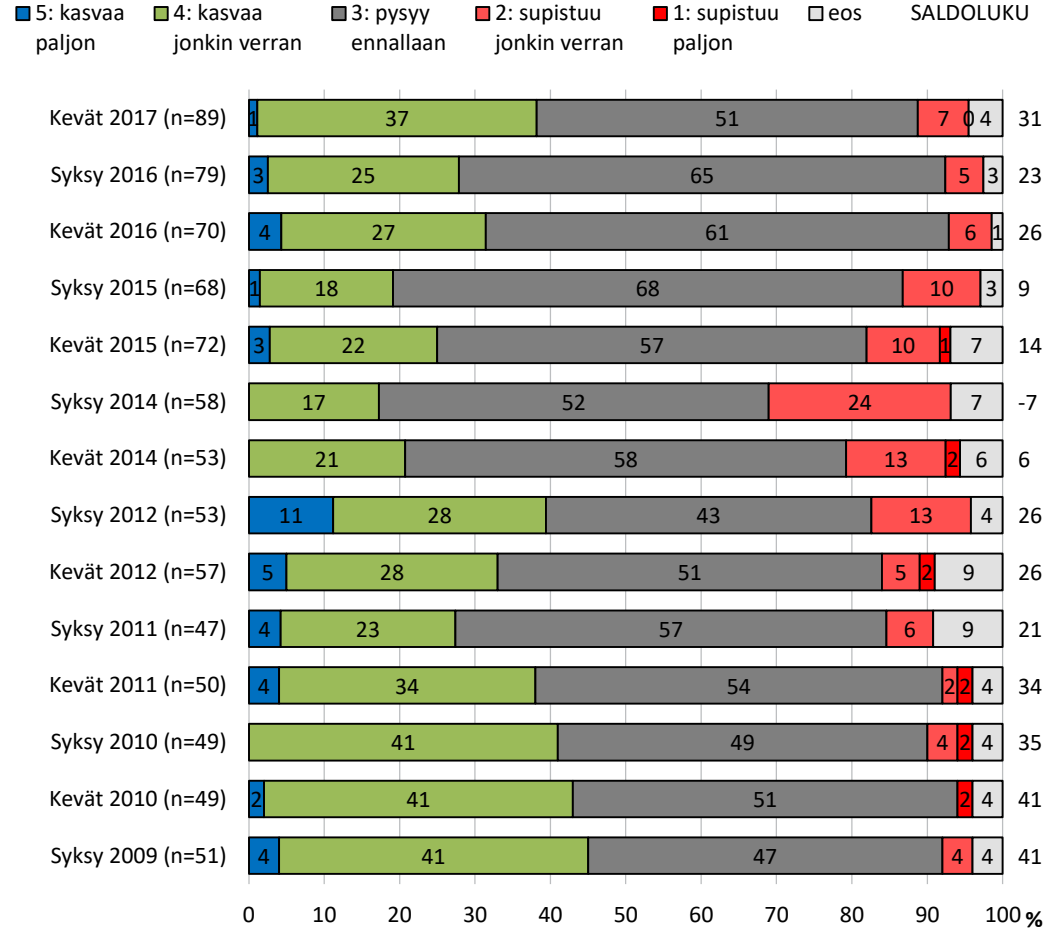
Tuonti Venäjältä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Myös tuonnin kasvusta raportoivat yhä useammat.
- Joka kolmannen yrityksen tuonti Venäjältä on kasvanut, kun hieman yli joka kymmenes raportoi supistumisesta
- Kuten vienti, myös tuonti on kasvanut muita useammin yrityksillä, joilla on omaa liiketoimintaa Venäjällä

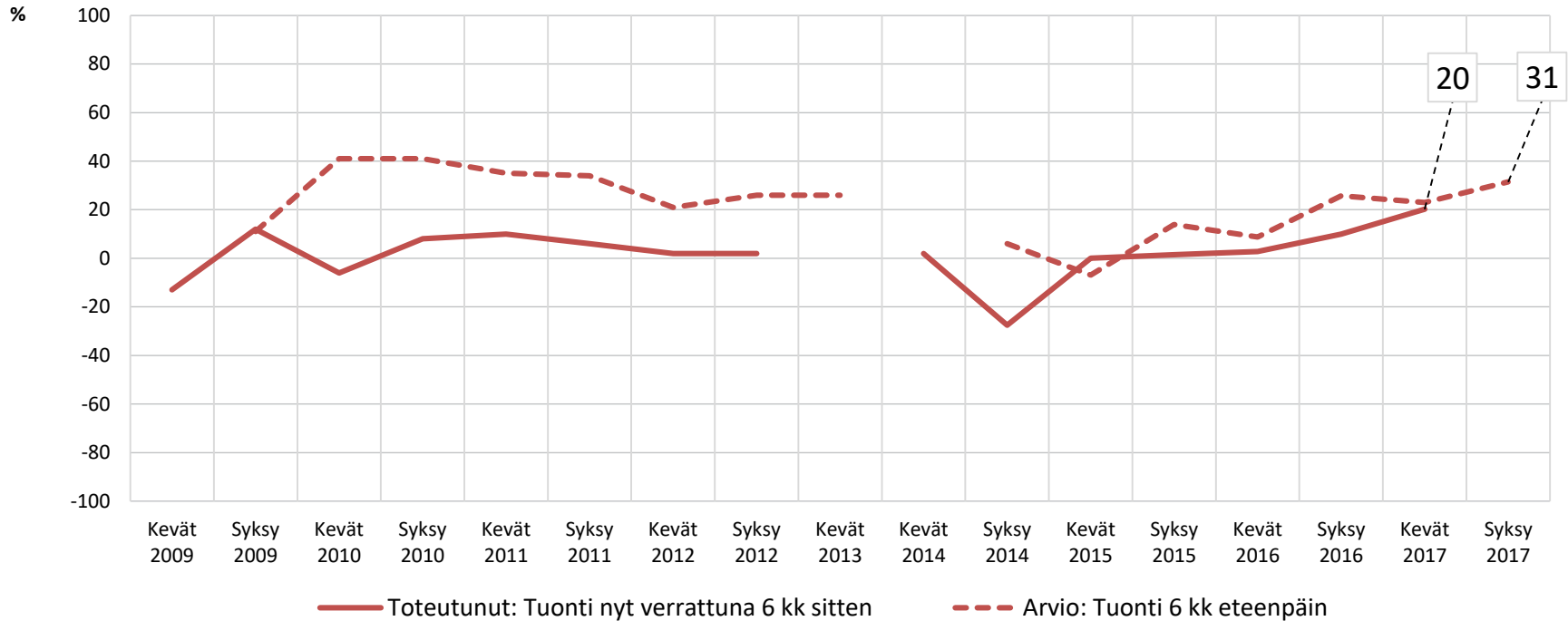

Tuonti Venäjältä seuraavan 6 kk aikana

- Nousseet kasvuodotukset toistuvat myös tuonnin kohdalla
- Tuonnin kasvua odottavat erityisesti palveluyritykset, teollisuusyrityksistä selvästi suuremman osan ennakoissa määrrien pysymistä ennallaan tai jopa supistuvan

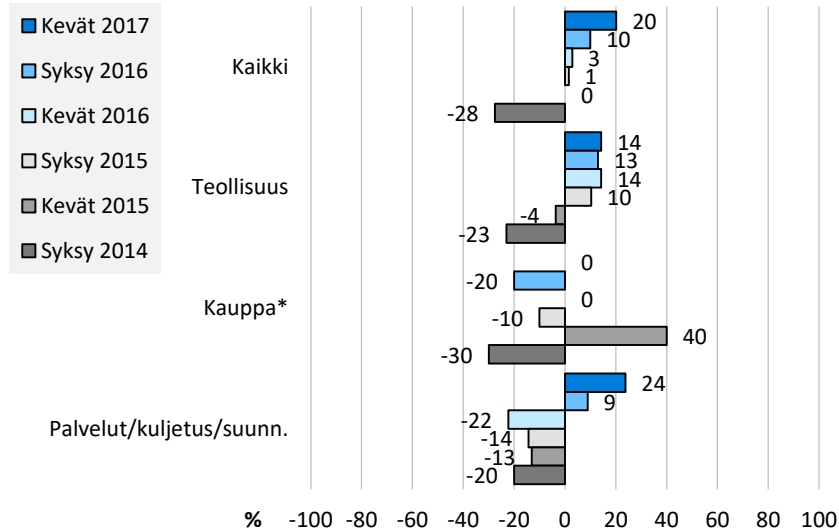

Tuonti, Saldoluvut

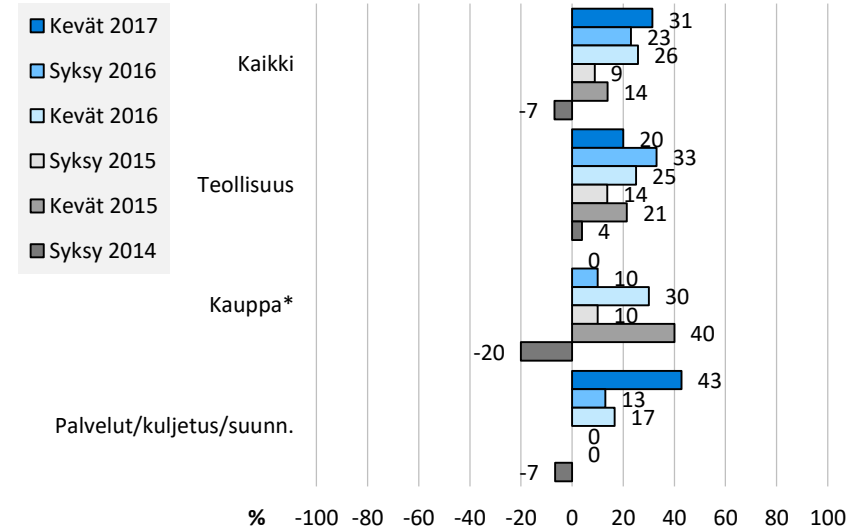

Tuonti Venäjältä

Tuonti Venäjältä nyt verrattuna 6 kk sitten

Tuonti Venäjältä seuraavan 6 kk aikana

*Pieni vastaajamäärä, n<20

Investoinnit Venäjällä

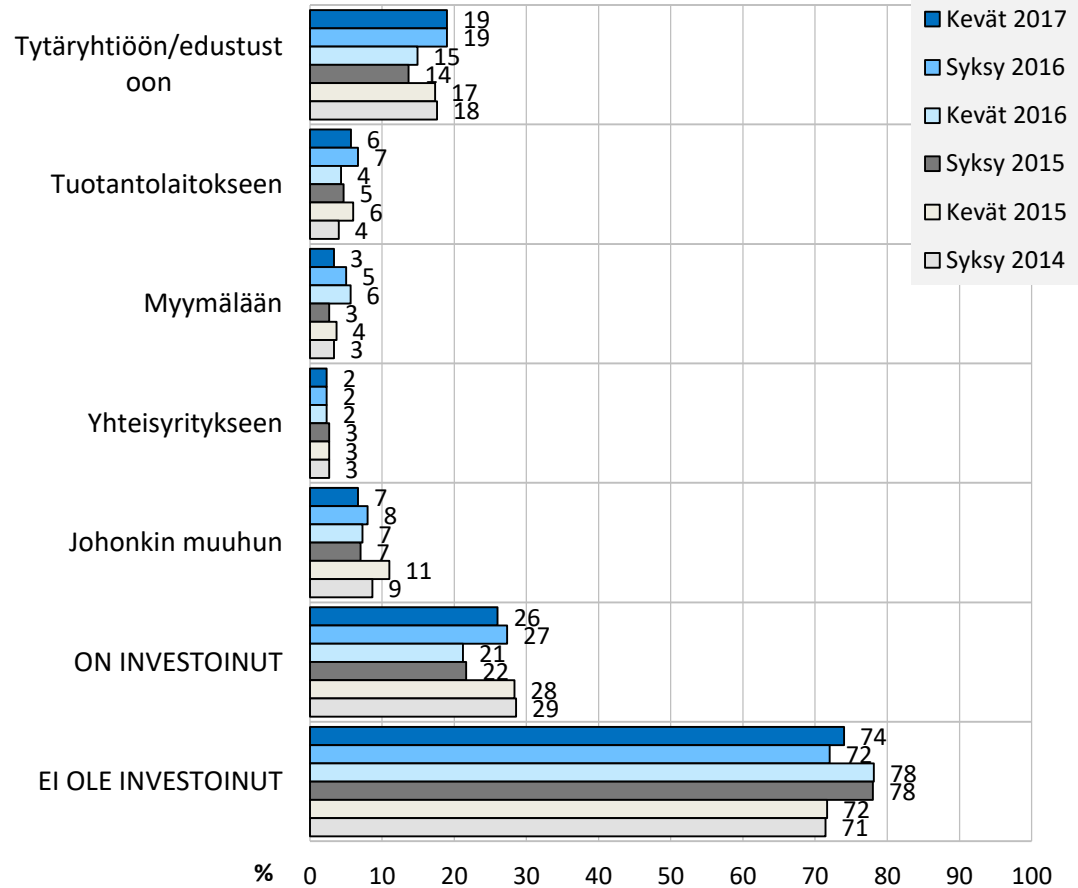

”Vähän olemme olleet varovaisia. Ei olla haluttu liikehtiä mihinkään.”

— *Vastaajien kommentteja*

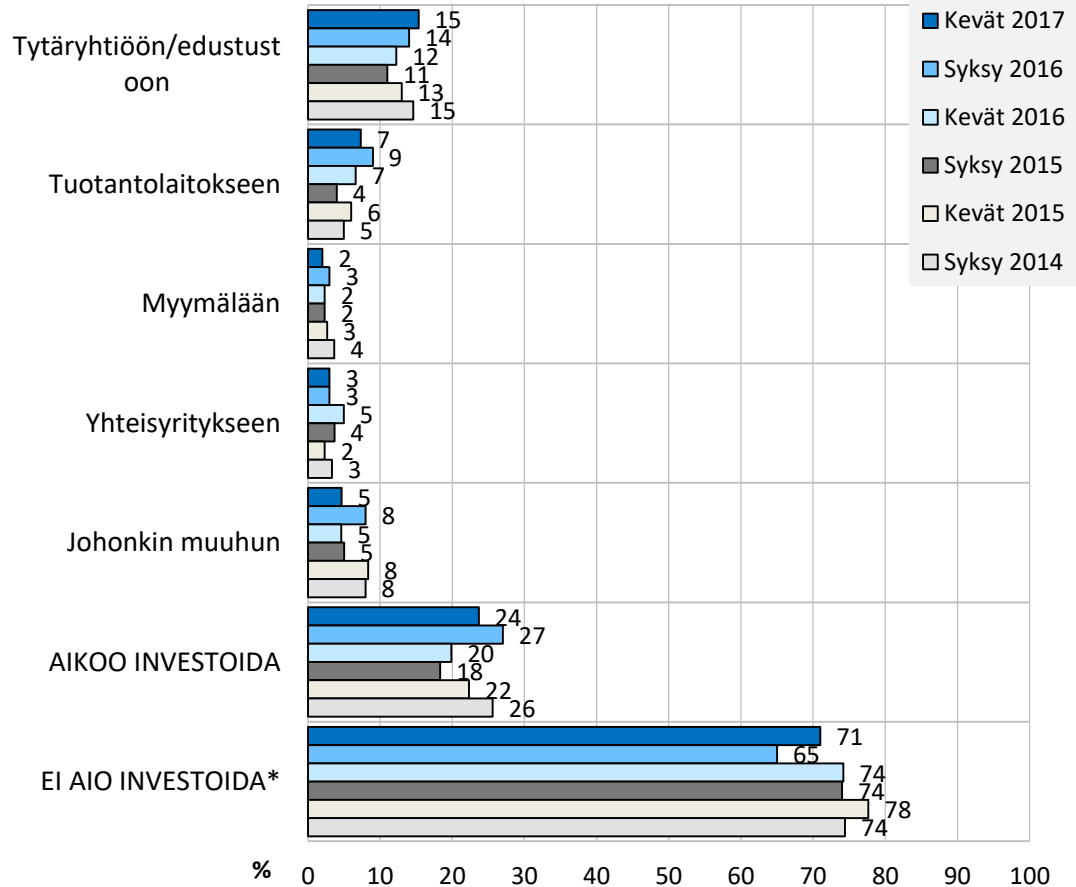
Yritys on investoinut Venäjälle viimeisten 12 kuukauden aikana

- Pirstyneet odotukset eivät ole näkyneet investointien määrässä viimeisen vuoden aikana

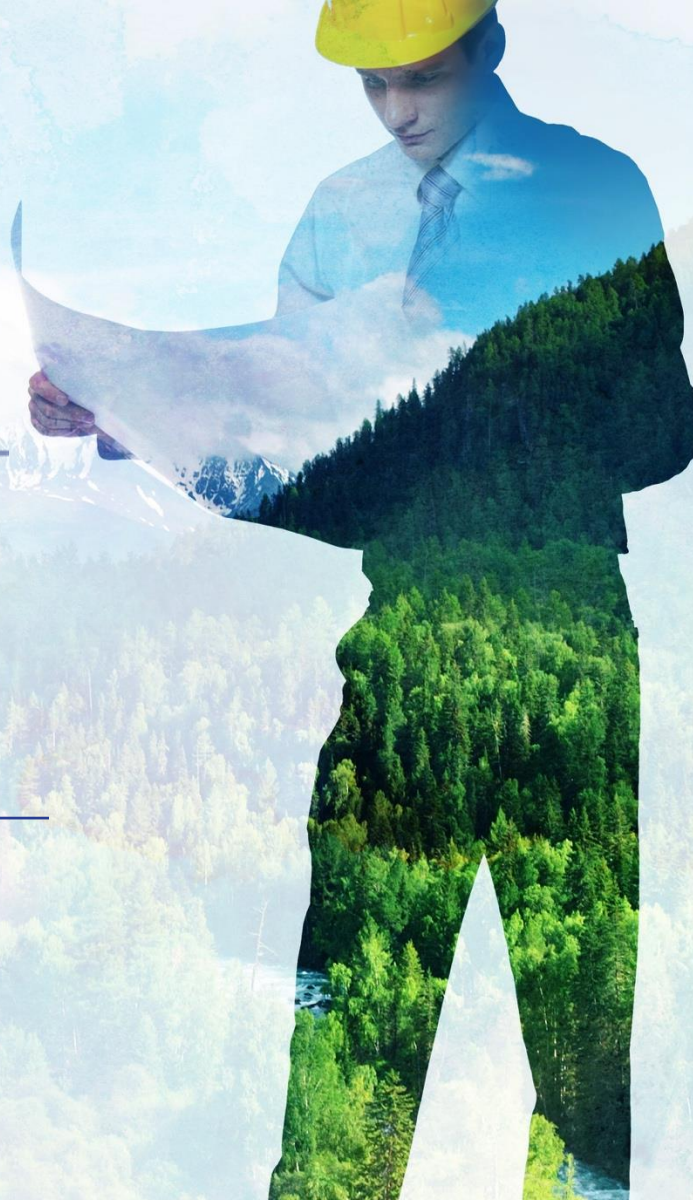
Yritys aikoo investoida Venäjälle seuraavan 12 kuukauden aikana

- Investointeja suunnittelevien yritysten osuus on aavistuksen verrattuna – huolimatta positiivisemmista odotuksista

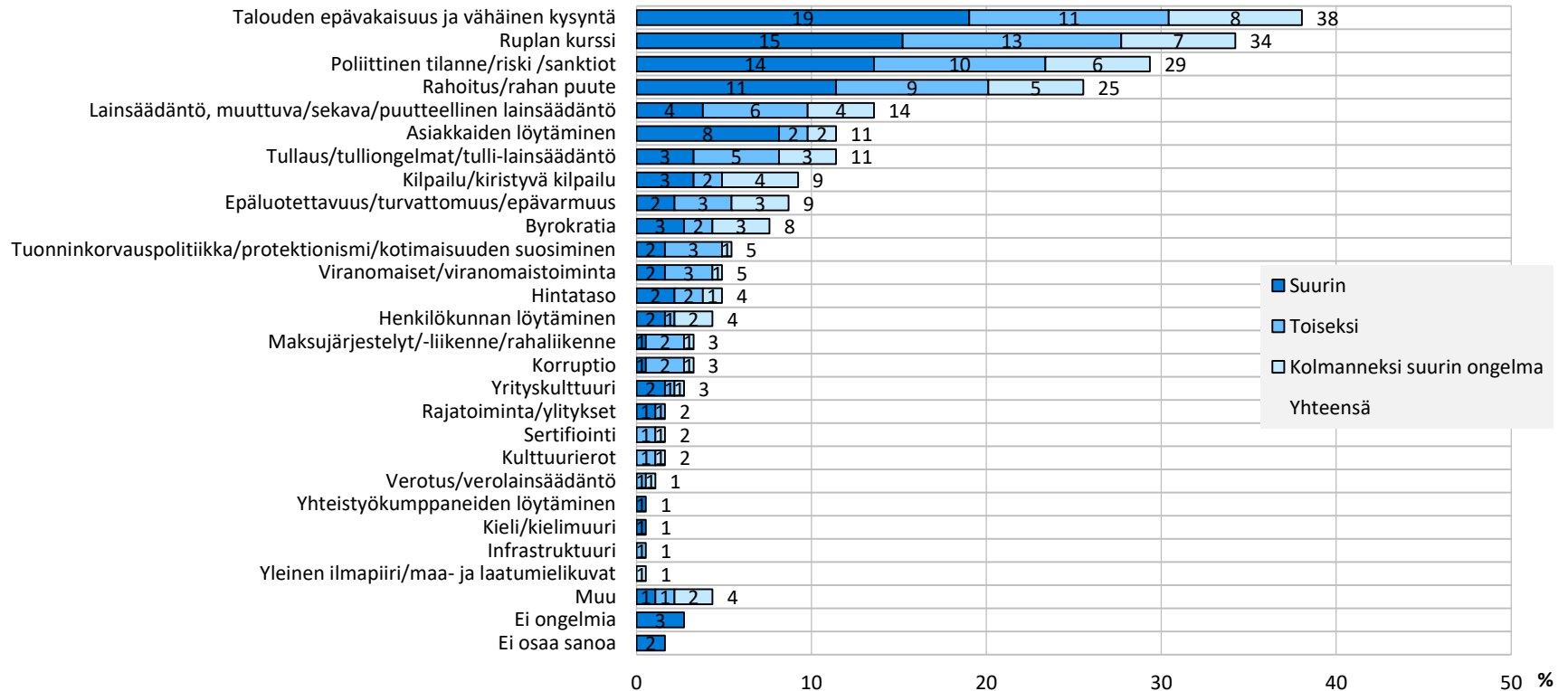

Suurimmat ongelmat

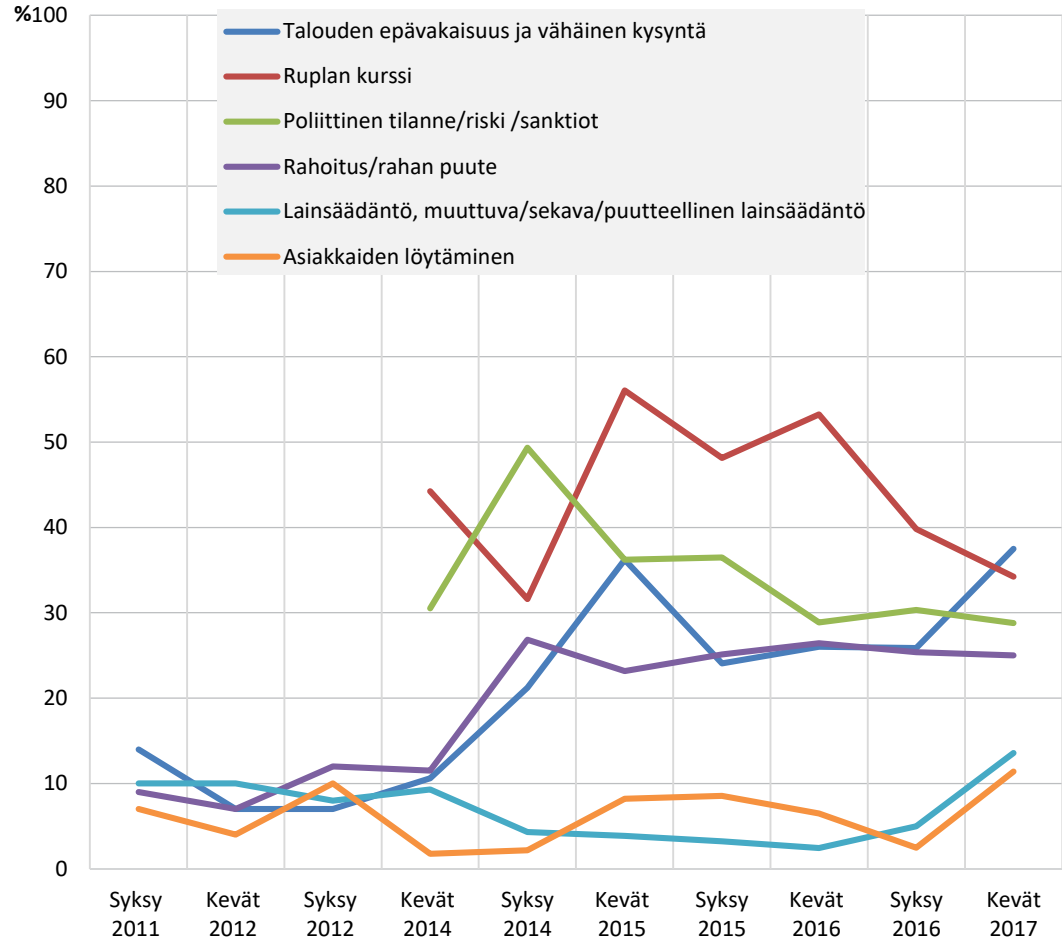

Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä

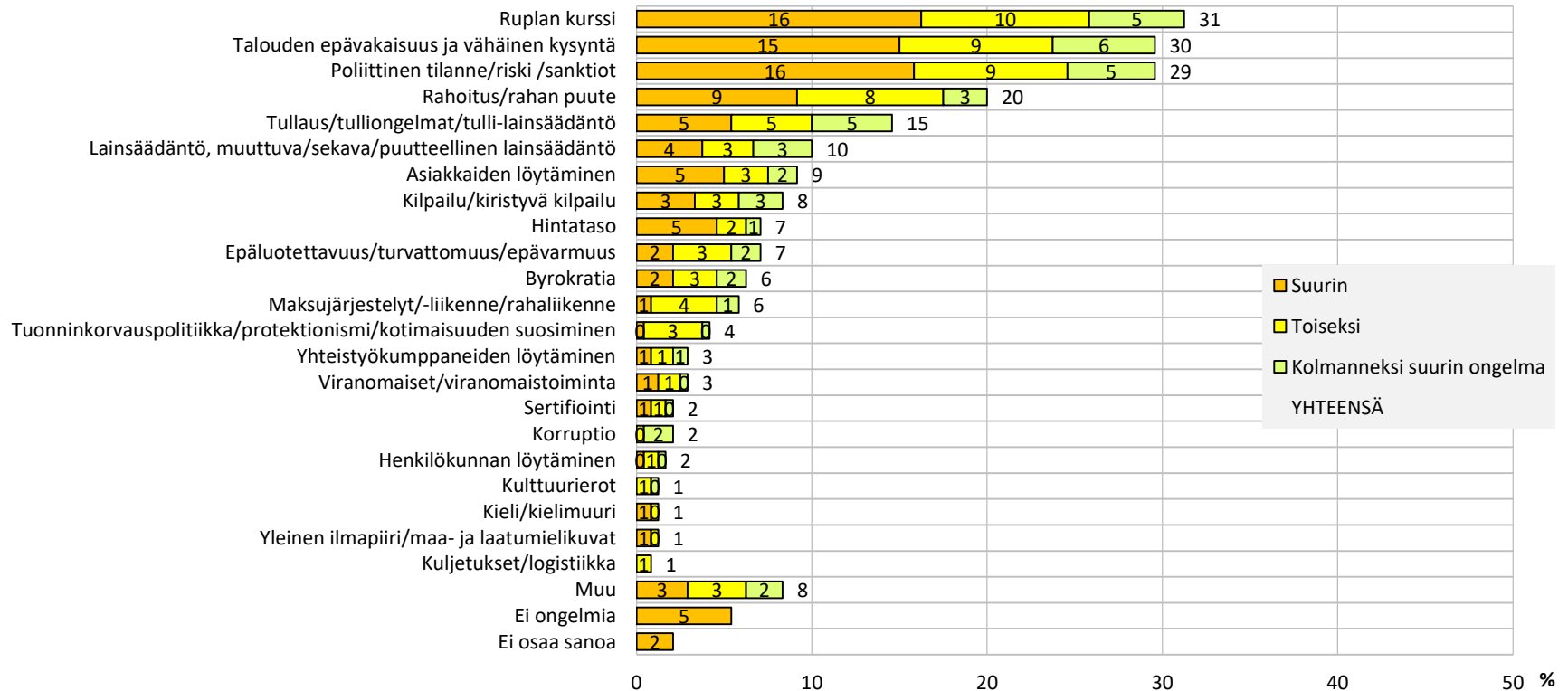

Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä (Top-6)

- Suurimpina ongelmina liiketoiminnassa nähdään edelleen yleinen taloudellinen tilanne ja kysyntä, ruplan epävakaus ja politiikka
- Talouden epävakaisuus ja vähäinen kysyntä, mutta myös rahoitus ja rahan puute haittaavat kaupan alaa muita useammin
- Teollisuusyritysten kohdalla kiristynyt kilpailu nousee esiin muita useammin
- Ruplan kurssin ajankohtaisuus on jatkanut laskuaan kurssin säilyttyä suhteellisen vakaana viimeisen vuoden aikana

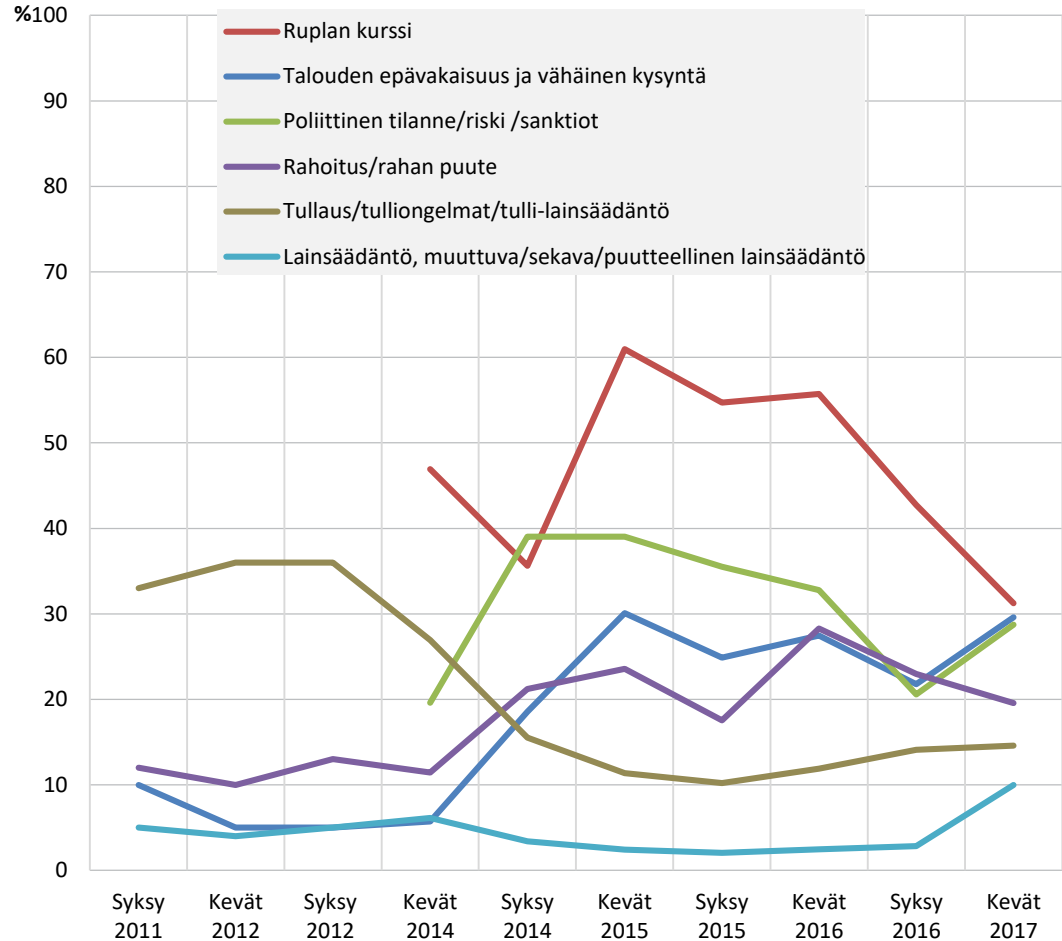

Suurimmat ongelmat viennissä Venäjälle

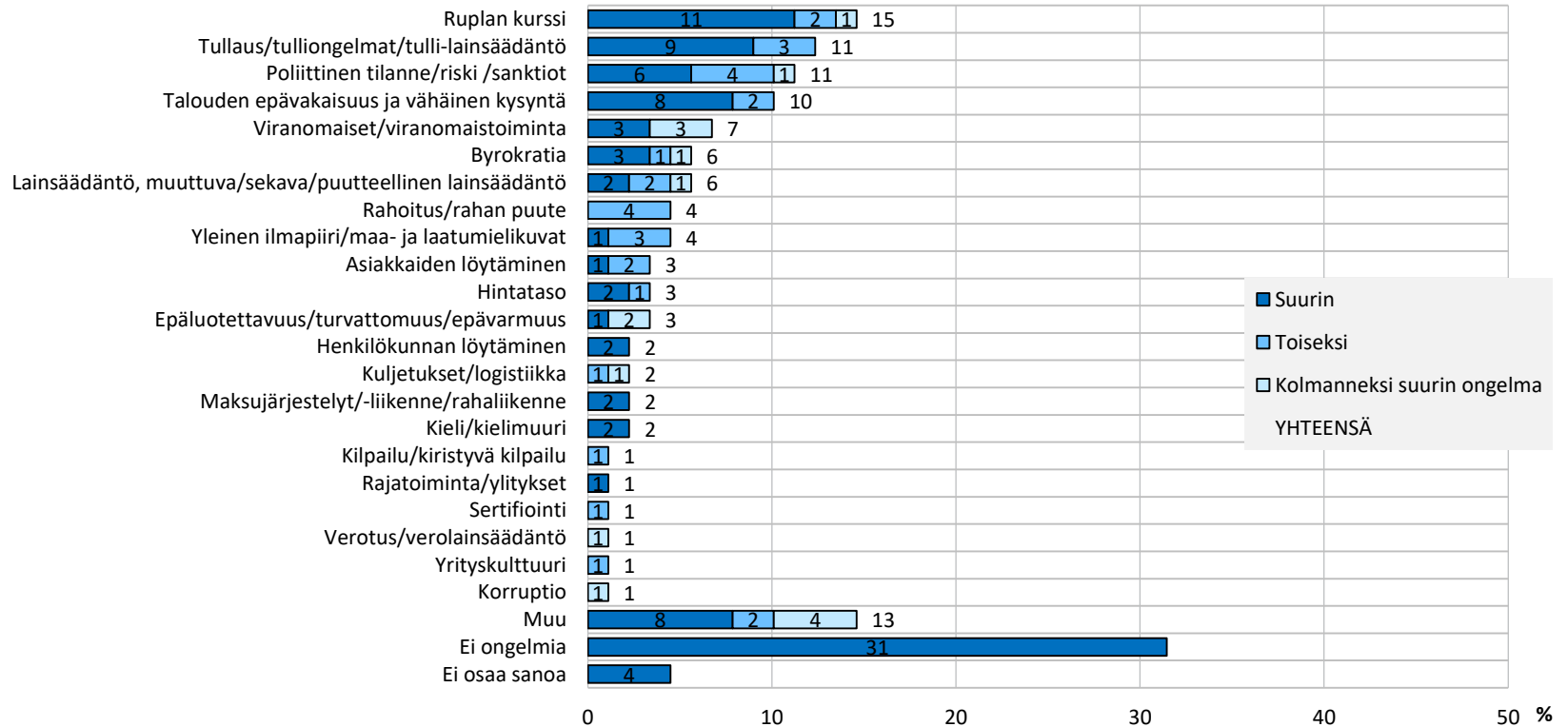
Suurimmat ongelmat viennissä Venäjällä (Top-6)

- Viennissä merkittävimpana ongelmana nähdään edelleen ruplan kurssi, mutta kurssin tasainen vahvistuminen on vähentänyt sen ongelmaksi kokevien määrää
- Rahoituksen puute on ongelma aiempaa harvemmalle ja talouden sekä politiikan epävakaisuutta pidetään jo rahoitusta useammin merkittävinä ongelmina
- Teollisuusyritysten kohdalla rahoituksen puute ja toisaalta kiristyvä kilpailu nähdään muita useammin ongelmina

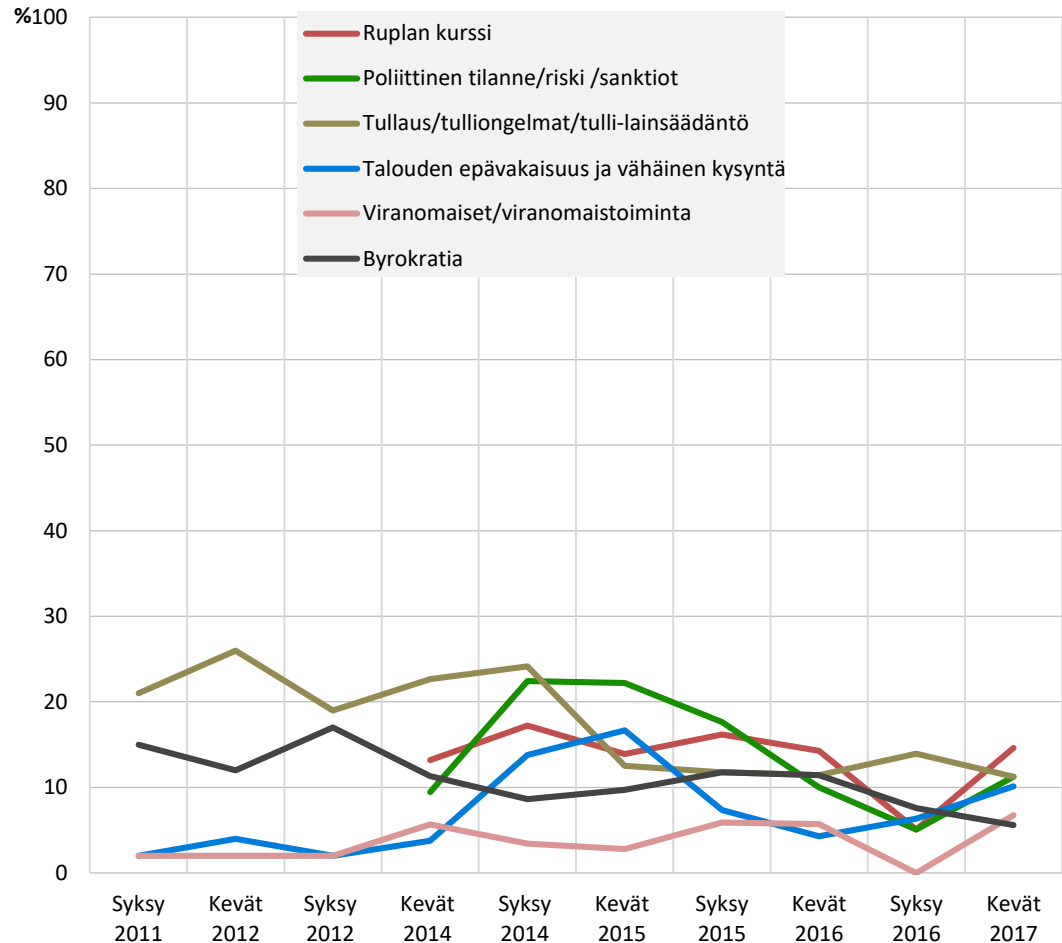

Suurimmat ongelmat tuonnissa

Suurimmat ongelmat tuonnissa Venäjältä (Top-6)

- Ruplan tasaisesti vahvistunut valuuttakurssi on noussut useimmin suomalaisyrityksille ongelmia aiheuttavaksi tekijäksi Venäjältä tuotaessa
- Palveluiden, kuljetuksen ja suunnittelun yritykset pitävät ruplan kurssia vielä muita useammin ongelmana
- Toisaalta kolmannes tuontia harjoittavista yrityksistä ei koe tarpeelliseksi nimetä yhtään merkittävää ongelmaa

Reagointi Venäjän taloustilanteeseen ja protektionismi

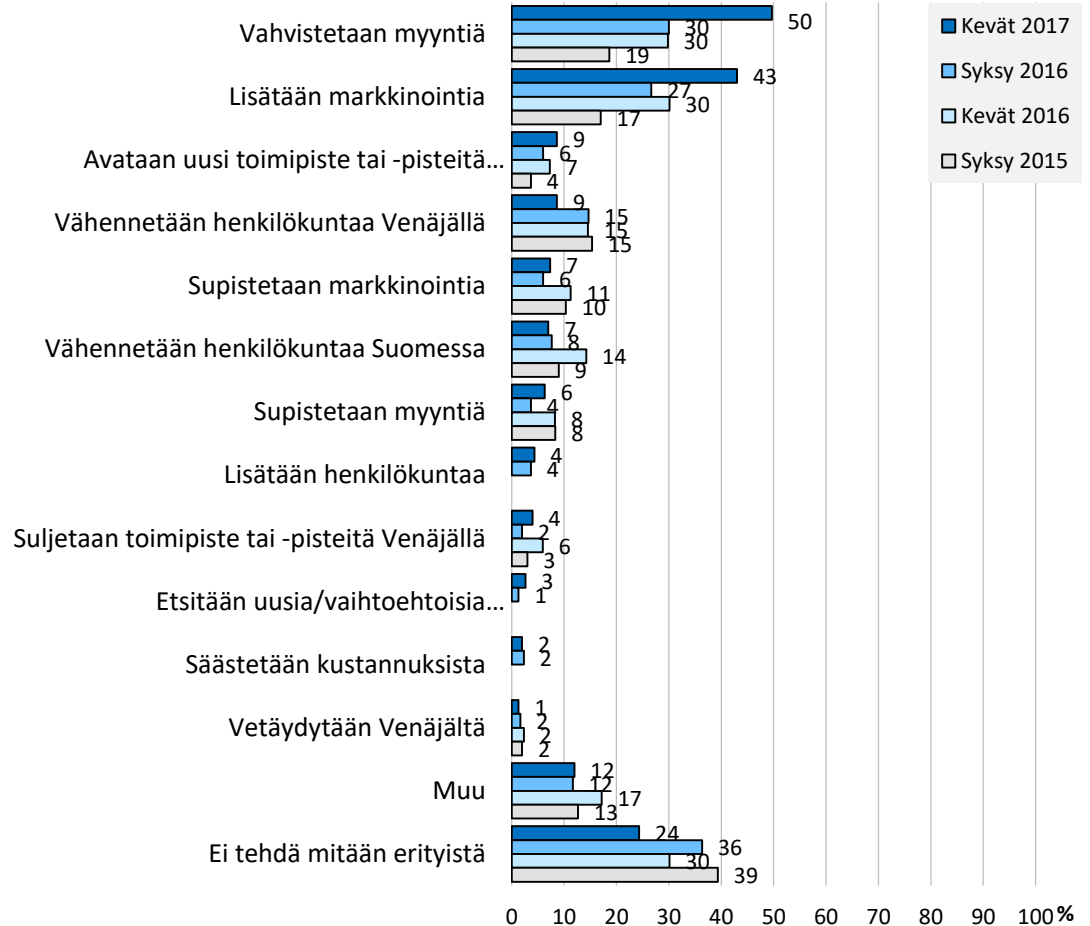

”Määräys, että kotimaan tuotantoa pitää käyttää, on estänyt asiakkaidemme kaupankäynnin.”

— *Vastaajien kommentteja*

Miten yritys on nykytilassa reagoinut Venäjän markkinoilla toimimiseen

- Myynnin ja markkinoinnin vahvistamisesta raportoidaan nyt selvästi aiempaa enemmän
- Samalla Venäjältä kokonaan vetäytyvien määrä on laskenut entisestään

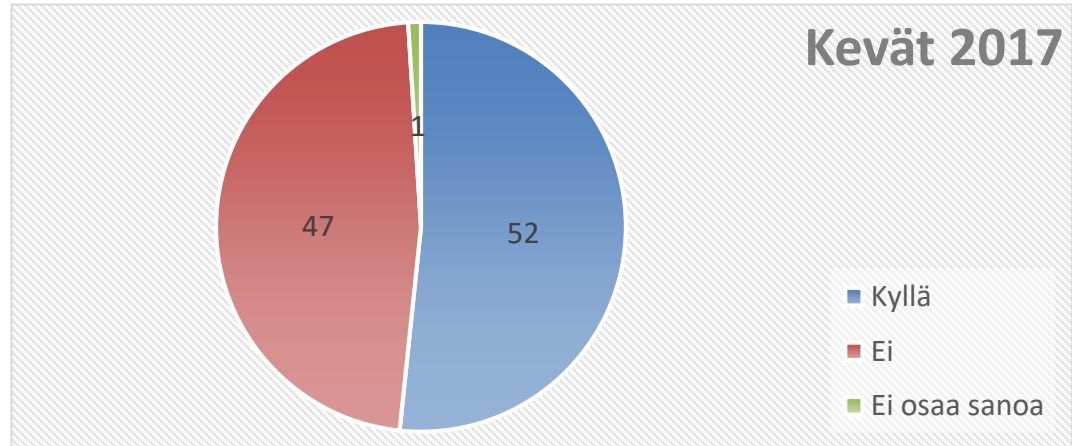
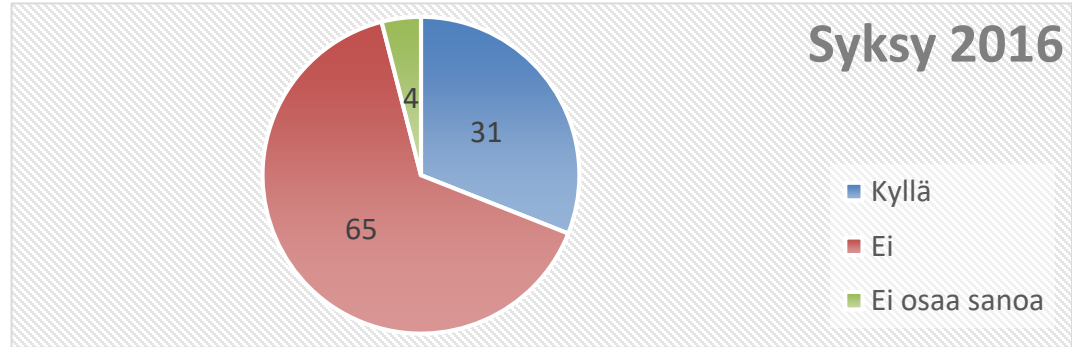

Tuonninkorvaus- politiikka ja protektionismi

- Yritysten vastaukset jakautuvat melko tasaisesti kahtia sen mukaan, onko protektionistisilla toimilla ollut vaikutusta
- Yritykset, joilla on omaa toimintaa Venäjällä ilmoittavat muita useammin toimilla olevan vaikutusta (60 %)
- Niistä yrityksistä, joilla on vain vientiä Venäjälle protektionismi on vaikuttanut vain 39 %:n toimintaan

”Onko Venäjän tuonninkorvauspolitiikka vaikuttanut yrityksenne toimintaan?” (Syksy 2016)

”Onko Venäjän protektionistiset toimet vaikuttaneet yrityksenne toimintaan” (Kevät 2017)

Lisätietoja tutkimuksesta:

Jaana Rekolainen, toimitusjohtaja
Suomalais-Venäläinen kauppakamari
010 439 1161
jaana.rekolainen@svkk.fi

Juha Lemmetyinen
Taloustutkimus Oy
050 516 8475
juha.lemmetyinen@taloustutkimus.fi

